

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені В.Н. КАРАЗІНА

Кафедра туристичного бізнесу та країнознавства

КОМПЛЕКС НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

з дисципліни

«ПРОЦЕСИ МОДЕРНІЗАЦІЇ В КРАЇНАХ АЗІЇ ТА АФРИКИ»

рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
галузь знань	29 «Міжнародні відносини»
спеціальність	291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»
освітня програма	«Міжнародні відносини та регіональні студії»
вид дисципліни	за вибором
факультет	міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

Укладач: к.і.н., доц. Тумаков О. І.

2021/ 2022 навчальний рік

I. Навчальний контент

Тема 1. Перший досвід модернізації на Сході.

Сучасні теорії модернізації. Витоки та особливості процесів модернізації на Сході.

Османська імперія: реформи Селіма III і Махмуда II. Танзімат. Реформи Мухаммеда Алі в Єгипті.

Особливості процесу модернізації в Китаї у другій половині XIX століття. Політика «самопосилення» («засвоєння заморських справ») та її підсумки. Реформаторський рух наприкінці XIX ст. і причини його поразки.

«Консервативна революція»: японська модель модернізації.

Колоніальна модернізація Індії.

Епоха «пробудження Азії»: азійські революції початку XX століття та політична модернізація східних суспільств. Іранська революція 1905-1911 рр. Молодотурецька революція 1908 р. Сінхайська революція 1911-1913 рр.

Тема 2. Процеси модернізації на Сході в 20–30-ті роки XX ст.

Реформи Мустафи Кемалю і народження сучасної Туреччини.

Процеси модернізації в Ірані в 20–30-ті роки XX ст. Реформаторська діяльність Реза-шаха Пехлеві та її підсумки.

Процеси модернізації в Китаї в період «золотого десятиліття» Гоміндану (1927-1937 рр.).

Процеси модернізації в колоніальній Індії в 20-30-ті роки XX ст.

Тема 3. Шлях Китаю до його сучасної моделі розвитку.

Перемога «новодемократичної революції» і проголошення КНР. Вибір шляхів подальшого розвитку (1949–1957 рр.). Соціально-економічні експерименти 1958–1960 рр. «Культурна революція» 1966–1976 рр.

Прихід до влади реформаторів і початок економічної реформи. Реформування села і розпад «народних комун». Початок реформування промисловості. Перехід до політики «відкритості». Особливості китайської моделі економічної та політичної модернізації. Сучасні підсумки економічної реформи. Подальші перспективи перетворень. Китай у сучасному світі.

Тема 4. Процеси модернізації в сучасній Японії. Модернізація Японії під час американської окупації. Реформи 1945-1947 рр. та їхні наслідки. Модернізація політичної системи і державного устрою. Конституції 1946 р. Реформи в сфері економіки. Програма економічного відродження Дж. Доджа.

Японське «економічне диво». Процеси модернізації у другій половині 1950-х – на початку 1970-х років): чинники, наслідки.

Японія у 80–90-ті роки XX ст. «Втрачене десятиліття». Процеси модернізації у Японія наприкінці XX – у другому десятилітті XXI ст.

Японська модель модернізації у сучасному світі. Азійські «тигри» та «дракони».

Тема 5. Індія на шляху модернізації. Завоювання незалежності. «Курс Неру» і його доля. Процеси модернізації під час перебування при владі «клану Неру».

Перехід до нової моделі розвитку на початку 1990-х років.

Процеси економічної та політичної модернізації у сучасній Індії.

Тема 6. Процеси модернізації у сучасній Туреччині.

Криза кемалізму. Боротьба навколо вибору подальших шляхів розвитку у 1950–1970-ті роки. Реформи Т. Озала та їхні наслідки.

Особливості модернізаційних процесів наприкінці ХХ – на початку ХХІ ст. Туреччина у сучасному світі.

Тема 7. Іран: від «білої революції» до революції ісламської.

Соціально-економічна і політична ситуація в Ірані в 50–60-ті роки ХХ ст. Модернізація Ірану під час «білої революції» (1963-1975 рр.): досягнення і проблеми.

Причини і наслідки ісламської революції 1978-1979 рр. Іранський досвід ісламського розвитку (кінець ХХ – початок ХХІ ст.).

Ісламська модель модернізації у сучасному світі.

Рекомендоване методичне забезпечення

Тумаков О. І. Процеси модернізації в країнах Азії та Африки: Дистанційний курс. Режим доступу: <https://moodle.karazin.ua/course/view.php?id=5257>

Електронна бібліотека до курсу. Режим доступу:

<http://dist.karazin.ua/moodle/course/view.php?id=606> – дистанційний курс, бібліотека;

<https://moodle.karazin.ua/mod/page/view.php?id=164021> – основний букрідер;

<https://moodle.karazin.ua/mod/page/view.php?id=164022> – додатковий («бонусний») букрідер.

Основна література

1. История Востока: В 6 т. Т. 3: Восток на рубеже средневековья и нового времени: XVI–XVIII вв. Москва: Изд. фирма «Вост. литература», 1999; Т. 4: Восток в новое время (конец XVIII – начало XX в.). Кн. 1. Москва: Изд. фирма «Вост. литература», 2004; Кн. 2. Москва: Изд. фирма «Вост. литература», 2005; Т. 5: Восток в новейшее время (1918–1945 гг.). Москва: Изд. фирма «Вост. литература» РАН, 2006; Т. 6: Восток в новейший период (1945–2000 гг.).

3. Орлова Т.В. Сучасна політична історія країн світу. Київ, Ніжин: Видавець ПП Лисенко М.М., 2017.

4. Рубель В.А. Нова історія Азії та Африки: Постсередньовічний Схід (XVIII – друга половина XIX ст.) Київ: Либідь, 2007.

5. Тумаков А. И., Чижов А. П. Новейшая история стран Восточной Азии (1945–2000 гг.): Учебное пособие. Харьков: Штрих, 2001.

6. Тумаков А. И. Цивилизации Востока в новое время // Сравнительная история мировых цивилизаций: учебник / ХНУ им. В. Н. Каразина (Украина), СКФУ (Россия), Вроцлавский университет (Польша). Ставрополь: Изд-во СКФУ, 2015. С. 186-207. URL:

<http://dspace.univer.kharkov.ua/handle/123456789/11970>

7. Тумаков А. И. Цивилизации Востока в условиях распада колониальной системы и глобализации // Сравнительная история мировых цивилизаций: учебник / ХНУ им. В. Н. Каразина (Украина), СКФУ (Россия), Вроцлавский университет (Польша). Ставрополь: Изд-во СКФУ, 2015. С. 269-293. URL:

http://dspace.univer.kharkov.ua/bitstream/123456789/11972/2/tumakov_2.pdf

8. Эйзенштадт Ш. Н. Базовые характеристики модернизации. [Перевод]. Eisenstadt S. N. The basic characteristics of modernization // Eisenstadt S. N. modernization, protest and change. Englewood Cliffs (NJ): Prentice-Hall, 1966. P. 1-19. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/2012-04-015-eyzenshtadt-sh-n-bazovye-harakteristiki-modernizatsii-perevod-eisenstadt-s-n-the-basic-characteristics-of-modernization/viewer>

Допоміжна література

1. Алиев С. М. История Ирана. XX век. Москва: Ин-т востоковедения РАН: Крафт+, 2004.
2. Елисеєфф В., Елисеєфф Д. Японская цивилизация. Екатеринбург: У-Фактория, 2006.
3. Делюсин Л.П. Китай: полвека – две эпохи. Москва, 2005.
4. История Индии. XX век / Ф. Н. Юрлов, Е. С. Юрлова. Москва: ИВ РАН, 2010.
5. История Ирана / Отв. ред. М. С. Иванов. Москва: Изд-во Московского ун-та, 1977.
6. История Китая / Под ред. А.В. Меликсетова. – 2-е изд. Москва: Высш. школа, 2002.
7. История Японии: Учебное пособие: В 2 т. / РАН, Институт востоковедения. Москва: ИВ, 1998.
8. Кей Д. История Индии / Пер. с англ. Москва: АСТ: Астрель, 2011.
9. Кинросс Л. Расцвет и упадок Османской империи / Пер. с англ. Москва: КРОН-ПРЕСС, 1999.
10. Киреев Н. Г. История Турции. XX век. Москва: Крафт +; ИВ РАН, 2007.
11. Мазуров И.В. Япония на пути модернизации. Хабаровск: Изд-во ДВГГУ, 2006.
12. Мак-Клейн Д. Л. От сёгуната Токугавы в XXI век. Москва: АСТ: Астрель, 2006.
13. Молодяков В.Э. «Реставрация», «революция» или...? (К вопросу о характере Мэйдзи исин в контексте всемирной истории) // Восток. 2002.- № 3.- С. 53-62.
14. Молодяков В.Э. Консервативная революция в Японии: идеология и политика. Москва: Изд. фирма «Вост. литература», 1999.
15. Молодяков В.Э., Молодякова Э.В., Макарьянц С.Б. История Японии. XX век. 2-е изд. Москва: ИВ РАН, Крафт+, 2009.
16. Молодякова Э.В., Макарьянц С.Б. Опыт столетней модернизации Японии // Восток. 1993. № 2. С. 99-109.
17. Непомнин О.Е. История Китая. Эпоха Цин. XVII – начало XX века. Москва: Изд. фирма «Вост. литература» РАН, 2005.
18. Петросян Ю. А. Османская империя. Москва: Алгоритм, 2013.
19. Таммита-Дегольта С. Индия. История страны / Пер. с англ. Москва: Эксмо; СПб.: Мидгард, 2010.
20. Тумаков А.И. Китай в 60–90 годы XIX века // Методичний вісник історичного факультету ХНУ: Зб. наук.-методич. праць. № 9. Харків, 2011. С. 152-162.
21. Тумаков А.И. Япония в начале XX века (Материалы к курсу «Новая история стран Азии и Африки») // Методичний вісник історичного факультету ХНУ: Зб. наук.-методич. праць. № 5. Харків, 2006. С. 144-154.
22. Фицджеральд С.П. Китай: Краткая история культуры / Пер. с англ. СПб.: Евразия, 1998.
23. Фицджеральд Ч.П. История Китая / Пер. с англ. Москва: ЗАО Центрполиграф, 2005.

Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. Інститут сходознавства імені А. Ю. Кримського НАН України. URL: <https://www.nas.gov.ua/UA/Pages/default.aspx>
2. Інститут востокознавства РАН. URL: <http://www.ivran.ru>
3. Інститут Дальнього Востока РАН. URL: <http://www.ifes-ras.ru/>
4. Інститут мирової економіки і міжнародних відносин РАН. URL: <http://www.imemo.ru>
5. Новое восточное обозрение. URL: <http://ru.journal-neo.org/>
6. Українська асоціація китаєзнавців (ресурси з історії Китаю) // <http://sinologist.com.ua>
7. Foreign Affairs URL: <http://www.foreignaffairs.org/>
8. Foreign Policy. URL: <http://www.foreignpolicy.com>
9. Global Policy Journal. URL: www.globalpolicyjournal.com
10. Journal of Eurasian Studies. URL: <http://www.journals.elsevier.com/journal-of-eurasian-studies/>
11. The WWW Virtual Library: International Affairs Resources. URL: <http://www2.etoyn.edu/vl/>
12. World Policy Institute. URL: <http://www.worldpolicy.org/>

II. Плани практичних (семінарських) занять, завдання для лабораторних робіт, самостійної роботи

Зміст практичних (семінарських) занять та самостійної роботи	
1	<p>Тема 1. Перший досвід модернізації на Сході:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ознайомитися з основною і додатковою літературою до теми; – ознайомитися з сучасними теоріями модернізації; – з'ясувати і мотивувати витoki та особливості процесів модернізації на Сході; – розглянути і порівняти процеси модернізації в Османській імперії, Китаї Японії та Індії у ХІХ ст.; – розглянути і порівняти процеси модернізації в Ірані, Туреччині та Китаї в епоху «пробудження Азії» (початок ХХ ст.); – підготувати інформаційні повідомлення, презентації і виступи з цих питань.
2	<p>Тема 2. Процеси модернізації на Сході в 20–30-ті роки ХХ ст.:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ознайомитися з основною і додатковою літературою до теми; – розглянути і проаналізувати реформи Мустафи Кемалю у Туреччині; – ознайомитися з процесами модернізації в Ірані в 20–30-ті роки ХХ ст. та підсумками реформаторської діяльності Реза-шаха Пехлеві; – розглянути і проаналізувати процеси модернізації в Китаї в період «золотого десятиліття» Гоміндану (1927-1937 рр.); – ознайомитися з процесами модернізації в колоніальній Індії в 20-30-ті роки ХХ ст.; – підготувати інформаційні повідомлення, презентації і виступи з цих питань.
3	<p>Тема 3. Шлях Китаю до його сучасної моделі розвитку:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ознайомитися з основною і додатковою літературою до теми; – простежити і проаналізувати основні етапи політичного і соціально-економічного розвитку Китаю від перемоги «новодемократичної революції» і проголошення КНР до приходу до влади реформаторів на чолі з Ден Сяопіном і початку економічної реформи; – підготувати інформаційні повідомлення, презентації і виступи з цих питань.

4	<p>Тема 4. Процеси модернізації у сучасній Японії:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ознайомитися з основною і додатковою літературою до теми; – проаналізувати процес модернізації Японії під час американської окупації (реформи 1945-1947 рр. та їхні наслідки, модернізація політичної системи і державного устрою, конституція 1946 р., реформи в сфері економіки, програма економічного відродження Дж. Доджа); – з'ясувати і проаналізувати чинники і наслідки японського «економічного дива» (друга половина 1950-х - початок 1970-х років); – підготувати інформаційні повідомлення, презентації і виступи з цих питань.
5	<p>Тема 5. Індія на шляху модернізації:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ознайомитися з основною і додатковою літературою до теми; – проаналізувати сутність «курсу Неру» і процеси модернізації під час перебування при владі «клану Неру»; – простежити і проаналізувати перехід Індії до нової моделі розвитку на початку 1990-х років; – з'ясувати місце Індія у сучасному світі; – підготувати інформаційні повідомлення, презентації і виступи з цих питань.
6	<p>Тема 6. Процеси модернізації у сучасній Туреччині:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ознайомитися з основною і додатковою літературою до теми; – з'ясувати причини криза кемалізму після Другої світової війни; – простежити і охарактеризувати боротьбу навколо вибору подальшого шляху розвитку Туреччини у 1950–1970-ті роки. – проаналізувати сутність реформ Т. Озала і особливості модернізаційних процесів наприкінці ХХ – на початку ХХІ ст.
7	<p>Тема 7. Іран: від «білої революції» до революції ісламської:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ознайомитися з основною і додатковою літературою до теми; – проаналізувати досягнення і проблеми Ірану під час «білої революції» (1963-1975 рр.); – з'ясувати причини і наслідки ісламської революції 1978-1979 рр. – проаналізувати іранський досвід ісламського розвитку наприкінці ХХ – на початку ХХІ ст.; – підготувати інформаційні повідомлення, презентації і виступи з цих питань.

III. Питання, задачі, завдання або кейси для поточного та підсумкового контролю знань і вмінь здобувачів вищої освіти, для контрольних робіт, передбачених навчальним планом, після атестаційного моніторингу набутих знань і вмінь з навчальної дисципліни

Поточний контроль засвоєння тем розділів здійснюється під час проведення семінарських занять, тестування. Поточний контроль і оцінювання результатів навчання передбачає виставлення оцінок за всіма формами проведення занять:

- контроль та оцінювання активності роботи студента під час лекційних, практичних та семінарських занять;
- контроль засвоєння практичного та теоретичного матеріалу;
- контроль та оцінювання вмінь проводити дослідження та презентувати їхні результати.

Завданням контролю є оцінювання знань, умінь та практичних навичок студентів, набутих під час вивчення певного блоку тем (розділу). Застосовуються такі методи контролю підготовки студентів:

- усні відповіді на семінарських заняттях;
- участь у дискусії на семінарських заняттях;
- письмовий експрес-контроль;
- колоквиум;
- тестові завдання.

Результати поточного контролю (поточна успішність) є базовою інформацією при проведенні підсумкового контролю і враховується при визначенні підсумкової оцінки з дисципліни. Сума балів, яку студент може набрати за поточним контролем, дорівнює 60.

Семестровий підсумковий контроль проводиться відповідно до навчального плану в терміни, встановлені графіком навчального процесу та в обсязі навчального матеріалу, визначеному даною програмою дисципліни.

Сумарна оцінка за вивчення дисципліни розраховується як сума поточного контролю та балів, отриманих за результатами підсумкового семестрового контролю. За результатами поточного та підсумкового контролю студент може набрати від 0 до 100 балів включно. Набрана кількість рейтингових балів студентом служить основою для оцінки за національною шкалою.

Критерії оцінювання

Тема	Поточне опитування / тестування (бали)	Виступ з доповіддю на семінарському занятті (максимальна кількість балів)	Участь у дискусії (максимальна кількість балів)	Знання додаткової літератури (максимальна кількість балів)	Загальна кількість балів
1	1	5	2	2	10
2	1	5	2	2	10
3	1	5	2	2	10
4	1	5	2	2	10
5	1	5	2	2	10
6	1	5	2	2	10
Разом			60		

Підсумковий семестровий контроль здійснюється під час проведення екзамену. Загальна (максимальна) кількість балів за успішне виконання екзаменаційних завдань – 40 балів. Час виконання – до 80 хвилин.

IV. Завдання семестрових екзаменів (письмових залікових робіт)

Максимальна кількість балів за екзамен складає 40 балів.

Відповідно, максимальна кількість набраних балів по вивченню дисципліни складає 100 балів.

Форма контролю – екзамен. Вміст екзаменаційного білета й оцінювання відповідей на екзамені:

Теоретичне питання – 12 балів

Творче питання – 16 балів

Теоретичне питання – 12 балів

Критерії оцінювання **екзаменаційних робіт**:

Оцінка 35–40 балів передбачає повне і впевнене засвоєння програми курсу, знання основної і додаткової літератури, вміння аналізувати й узагальнювати матеріал, порівнювати, оцінювати, пояснювати факти на основі здобутих із різних джерел знань, користуватися науковою термінологією.

30–34 бали виставляється за впевнене засвоєння курсу, вміння логічно будувати відповідь, робити аргументовані висновки, аналізувати матеріал. А також за умови, якщо студент припустився незначних помилок або зробив не зовсім повні висновки.

20–29 балів виставляється за впевнене засвоєння курсу, вміння логічно будувати відповідь, робити аргументовані висновки, але наявності принципових помилок при викладенні засвоєного матеріалу або неповних висновків.

10–19 балів виставляється за часткове висвітлення змісту теоретичних питань та недостатнє вміння застосовувати теоретичні знання для розв'язання практичних завдань. Поставлене завдання виконане студентом не повністю, але у його відповідях продемонстроване розуміння основних положень матеріалу навчальної дисципліни.

1–9 балів виставляється за часткове висвітлення змісту теоретичних питань, а також, коли у студента виникають проблеми навіть з відтворенням основного матеріалу курсу. 0 балів виставляється, якщо студент не засвоїв матеріал, передбачений програмою курсу.

Питання до іспиту з дисципліни «Процеси модернізації в країнах Азії та Африки»

1. Модернізація на Сході: витоки і особливості.
2. Процеси модернізації в Туреччині в першій половині XIX століття.
3. Реформи Селіма III і Махмуда II та їхня доля.
4. Танзімат в Туреччині: досягнення і прорахунки.
5. Вплив зовнішнього фактору на модернізаційні процеси у країнах Східної Азії у XIX с.
6. Особливості процесу модернізації в Китаї у XIX столітті.
7. «Політика самопосилення» у Китаї: цілі, наслідки, прорахунки.
8. «Консервативна революція»: японська модель модернізації.
9. «Революція Мейдзі» і модернізація політичної системи Японії.
10. Реформи Мейдзі і модернізація економіки Японії.
11. Спільне та особливе в модернізації Китаю і Японії у XIX столітті.
12. Іранська революція 1905-1911 рр. і політична модернізація Ірану.
13. Молодотурецька революція 1908 року та політична модернізація Туреччини.
14. Сінхайська революція 1911-1913 рр. і політична модернізація Китаю.
15. Модернізація Китайської Республіки у 20–30-ті роки XX ст.
16. Реформи Мустафи Кемалі і народження сучасної Туреччини.
17. Модернізація економіки Турецької Республіки у 20–30-ті роки XX ст.

18. Процеси модернізації в Ірані в 20 – 30-ті роки ХХ ст. Реформаторська діяльність Реза-шаха і її підсумки.
19. Загальне та особливе в модернізації Туреччини і Ірану в 20-30-ті роки ХХ ст.
20. Шлях КНР до сучасної економічної моделі (1949–1978 рр.).
21. «Радянська модель» модернізації у політичній практиці китайського керівництва.
22. Соціально-економічні експерименти китайського керівництва наприкінці 1950-х – на початку 1960-х років та їхні наслідки.
23. «Культурна революція» в історії Китаю.
24. Ідея «трьох модернізацій» та спроби її реалізації у Китаї.
25. Прихід до влади в КНР реформаторів і початок економічної реформи.
26. Особливості китайської моделі економічної та політичної модернізації.
27. Сучасні підсумки економічної реформи в КНР.
28. Модернізація Японії в період американської окупації (1945–1952 рр.).
29. Модернізація політичної системи і державного устрою Японії в перші повоєнні роки. Конституції 1946 р.
30. Японське «економічне диво» (друга половина 1950-х – початок 1970-х років) і його підсумки.
31. Особливості модернізації в країнах Південно-Східної Азії. Азіатські «тигри» і «дракони».
32. Процеси модернізації в незалежній Індії. «Курс Неру» і його доля.
33. Модернізація політичної системи незалежної Індії.
34. Перехід Індії до нової моделі розвитку на початку 1990-х років.
35. Процеси економічної та політичної модернізації у сучасній Індії.
36. Процеси модернізації в Ірані в період «Білої революції»: досягнення і прорахунки.
37. Революція 1978–1979 рр. і досвід ісламського розвитку Ірану.
38. Процеси модернізації в Туреччині у 50–80-ті роки ХХ ст.: досягнення і прорахунки.
39. Реформи Тургуту Озала та їхні підсумки.
40. «Арабська політична весна» та її вплив на модернізаційні процеси в країнах арабського світу.

V. Особливості навчання за денною формою в умовах подовження дії обставин непоборної сили (в тому числі запровадження карантинних обмежень через пандемію)

В умовах дії карантинних обмежень освітній процес в університеті здійснюється за змішаною формою навчання, а саме:

– дистанційно (за затвердженим розкладом занять) на платформі Zoom проводяться всі лекційні заняття;

– дистанційно на платформі Zoom та Moodle проводяться практичні (семінарські), індивідуальні заняття та консультації, контроль самостійної роботи;

– аудиторно (за затвердженим розкладом занять) в обсязі у відсотках від відведених аудиторних годин практичних/семінарських занять за робочими начальними планами (проводяться до 10%) у навчальних групах кількістю до 20 осіб з урахуванням відповідних санітарних і протиепідемічних заходів.

Складання підсумкового семестрового контролю: в разі запровадження жорстких карантинних обмежень з заборонаю відвідування ЗВО студентам денної форми навчання

надається можливість (за заявою, погодженою деканом факультету) скласти екзамен в тестовій формі дистанційно на платформі Moodle.

Приклад екзаменаційного білету

Харківський національний університет імені В.Н Каразіна
Факультет міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

Освітньо-кваліфікаційний рівень	бакалаврський
Спеціальність	291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»
Семестр	8
Форма навчання	денна
Навчальна дисципліна	Процеси модернізації в країнах Азії та Африки

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № 1

1. Процеси модернізації в Туреччині в першій половині XIX століття. (12 балів)
2. Вплив зовнішнього фактору на модернізаційні процеси в країнах Східної Азії у XIX ст. (16 балів)
3. Реформи Тургутта Озала та їх підсумки. (12 балів)

Затверджено на засіданні кафедри туристичного бізнесу та країнознавства
Протокол № 1 від «28» серпня 2021 року

Завідувач кафедри _____ А. Ю. Парфіненко
(підпис) (прізвище та ініціали)

Екзаменатор _____ О. І. Тумаков
(підпис) (прізвище та ініціали)